

Päiväys
21.5.2026

Diaarinumero
837/03.04.04.04.23/2025
870/03.04.04.04.23/2025

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös maa-aines- ja ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

21.5.2026

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **28.5.2026**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 21.5.2026 nro 643/2026, valitukset maa-aines- ja ympäristölupa-asiassa, maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisen yhteisluvan kalliokiviaineksen ottoon, louhintaan ja murskaukseen, Hollola

Luvan hakijat

Arto Laitinen ja Riitta Laitinen

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **21.5.2026 – 29.6.2026** Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:
<https://www.tuomioistuimet.fi/tuomioistuimet/vaasan-hallinto-oikeus/yleistiedoksiannot-ja-julkiset-kuulutukset/hallinto-oikeuden-julkiset-kuulutukset/>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **29.6.2026**.

21.5.2026

Dnro:t

837/03.04.04.04.23/2025

870/03.04.04.04.23/2025

Asia Valitukset ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain yhteiskäsittelymenettelyssä annetussa lupa-asia

Valittajat

1) [REDACTED]

2) [REDACTED]

Luvan hakijat

Arto Laitinen ja Riitta Laitinen

Päätös, josta valitetaan

Hollolan kunnan valvontajaosto 21.5.2025 § 34

Asian aikaisemmat vaiheet

Hollolan kunnan elinvoimavaliokunnan valvontajaosto on päätöksellään 27.11.2020 (25.11.2020 § 48) hylännyt Arto ja Riitta Laitisen maa-aines- ja ympäristönsuojelulain mukaista yhteislupaa koskevan hakemuksen kalliokiviaineksen louhinnalle ja murskaukselle kiinteistöllä 98-433-6-49 (Tertunmetsä).

Vaasan hallinto-oikeus on päätöksellään 17.1.2023 numero 31/2023 hylännyt Arto ja Riitta Laitisen valituksen valvontajaoston päätöksestä 27.11.2020 (25.11.2020 § 48).

Hallinto-oikeuden päätöksen perusteluissa on muun ohessa todettu, että suunnitellusta ottotoiminnasta ei ennalta arvioiden aiheudu maisema-arvoiltaan erityiselle kallioalueelle maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 1, 2 ja 3 kohdissa tarkoitettua kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon kauneusarvojen tuhoutumista ja huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa, joita ei pystyttäisi louhinnasta annettavin lupamääräyksin ehkäisemään. Hallinto-oikeus on pitänyt esitettyä kaivoselvitystä, pinta- ja pohjavesiselvitystä ja selvitystä vesien johtamisesta, esitettyä selvitystä pölystä ja tärinästä sekä esitettyä meluselvitystä

kokonaisuutena, sen sisältämistä epätarkkuuksista huolimatta, riittävänä. Hallinto-oikeus on katsonut, että kun otetaan huomioon maaston pinnanmuodot, etäisyydet sekä sade- ja sulamisvesien laatu ja määrä, vesien johtamisesta ei ennalta arvioiden aiheudu pilaantumista tai muuta haittaa ympäristöön, viereisiin soihin, vesistöihin tai kaivoihin.

Hallinto-oikeus on katsonut, ettei toiminnan aiheuttaman raskaan liikenteen merkittävästä lisääntymisestä ja tästä aiheutuvista melu-, pöly- ja tärinähaitoista saadun selvityksen perusteella ole ennalta arvioiden voitu varmistua siitä, ettei liikenteen lisääntymisestä aiheutuisi eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsytystä ja ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua viihtyvyyshaittaa lähinnä toiminta-alueella ja kuljetusreittiä sijaitsevilla asuinkiinteistöillä. Hollolan elinvoimavaliokunnan valvontajaosto on näin ollen voinut hylätä hakemuksen, koska ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaiset luvan myöntämisen edellytykset eivät ole täyttyneet.

Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 22.3.2024 taltionumero 795/2024 Arto ja Riitta Laitisen valituksesta kumonnut hallinto-oikeuden ja valvontajaoston päätökset lupa-asiassa ja palauttanut asian valvontajaostolle uudelleen käsiteltäväksi.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen perusteluissa on todettu muun ohessa seuraavaa:

Toimintaan liittyvien kuljetusten määriä ja ajankohtia koskevat tiedot ovat kokonaisuutena arvioiden osin epätarkkoja ja puutteellisia. Melua koskevaa mallinnusta on täydennetty vielä korkeimmalle hallinto-oikeudelle toimitetussa selvityksessä. Saadun selvityksen perusteella voidaan kuitenkin arvioida, että toimintaan liittyvästä kuljetusliikenteestä saattaa aiheutua metsäautotien risteyksessä sijaitsevien kiinteistöjen piha-alueilla yöajan ohjearvon tasolla olevaa melua. Risteysalueella sijaitsevien kiinteistöjen kohdalla raskas liikenne saattaa aiheuttaa myös tärinää, jota on pidettävä häiritsevänä erityisesti yöaikaan. Liikennettä on hakemuksen mukaan ympärivuotisesti ja mahdollisesti myös viikonloppuisin. Melun leviämismallinnuksessa ei ole erikseen arvioitu, miten melutasoon vaikuttaa lähimpien kiinteistöjen sijainti risteyksen tuntumassa tai se, että tiellä voi olla liikennettä toiminta-aika huomioon ottaen myös aamulla yöaikaan (klo 22–07).

Edellä todettuun nähden ei voida varmistua siitä, etteikö toiminnasta hakemuksen mukaisesti harjoitettuna aiheutuisi kyseessä olevalla alueella kohtuutonta räsytystä lähimpänä sijaitsevilla asuinkiinteistöillä. Luvan myöntämisen edellytyksiä arvioitaessa on kuitenkin otettava huomioon myös mahdollisuudet rajoittaa toiminnasta aiheutuvia haittoja lupamääräyksin.

Saadun selvityksen perusteella arvioituna ei ole pidettävä poissuljettuna, että lupamääräyksin voidaan estää se, että toimintaan liittyvästä liikenteestä aiheutuisi kyseessä olevalla sijoituspaikalla eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n mukaista kohtuutonta räsytystä. Lupamääräysten asettamista varten

asiassa ei ole riittäviä selvityksiä eri rajoitusten mahdollisesta merkityksestä haittojen ehkäisemiseksi.

Asiaa uudelleen käsiteltäessä toiminnanharjoittajalle on varattava tilaisuus tarvittaessa täydentää lupahakemustaan liikennettä koskevan selvityksen sekä mahdollisesti toiminnan rajoittamisen osalta. Lupaviranomaisen tulee osana lupaharkintaa arvioida luvan myöntämisen edellytyksiä ottaen huomioon mahdollisuudet rajoittaa toimintaa muun ohella toiminta-aikoja ja -päiviä, päivittäisiä liikennemääriä ja kuljetusreittejä sekä muualta tuotavan kiviaineksen murskaustoimintaa koskien.

Valituksenalainen päätös

Valvontajaosto on myöntänyt Arto ja Riitta Laitiselle maa-ainelain 4 a §:n ja ympäristönsuojelulain 47 a §:n mukaisen yhteisluvan kalliokiviaineksen ottamiseen, louhintaan ja murskaukseen kiinteistöllä 98-433-6-49 (Tertunmetsä). Toimintaa tulee harjoittaa noudattaen lupamääräyksiä 1–33. Niiltä osin, kuin ei ole annettu erillisiä lupamääräyksiä, tulee toiminnassa noudattaa hakemusta ja ottosuunnitelmaa.

Lupaa toiminnan aloittamiselle muutoksenhausta huolimatta ei ole myönnetty.

Lupamääräykset 5, 7, 13–20 ja 29 kuuluvat seuraavasti:

5. Maa-ainesten ottamisen tulee edetä ottosuunnitelman mukaisesti. Louhinnan ja murskauksen osalta tulee varmistaa, että valtioneuvoston asetuksessa kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010) annetut suojaetäisyydet häiriintyviin kohteisiin täyttyvät. Maisemointia tulee mahdollisuuksien mukaan tehdä vaiheittain jo ottotoiminnan aikana. Naapuritiloihin tulee jättää vähintään 30 metrin suojaetäisyys.

7. Toiminnassa tulee ehdottomasti noudattaa seuraavia toiminta-aikoja:

Poraus	ma–pe	klo 7–21	
Räjäytykset	ma–pe	klo 8–18	
Rikotus	ma–pe	klo 8–18	
Murskaus	ma–pe	klo 7–22	
Kuormaus ja kuljetukset	ma–pe	klo 7–22	la 7–16*

*toiminta on sallittu yhteensä enintään 30 lauantaina vuodessa. Vuoden aikana tehtävien lauantaikuljetusten yhteenlasketusta lukumäärästä laskettuna kuljetusten keskimäärä saa olla enintään 3 käyntiä / lauantai.

Viikonloppuisin (pl. liikenne), arkipyhinä sekä juhannus- ja jouluaattona toiminta on kiellettyä.

Heinäkuun ajan alueella tulee pitää tuotantotauko, jonka aikana alueella saa harjoittaa vain kuormaus- ja kuljetustoimintaa.

13. Toiminnasta aiheutuva melu ei saa häiriöille alttiissa kohteissa ylittää melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) säädettyjä ulkomelun ohjearvoja:

- asumiseen käytettävillä alueilla päiväajan (klo 7–22) ohjearvo 55 dB(A) ja yöajan (22–7) ohjearvo 50 dB(A)
- loma-asumiseen käytettävillä alueilla (taajaman ulkopuolella) päiväajan ohjearvo 45 dB(A) ja yöajan ohjearvo 40 dB(A)

Melulähteet on sijoitettava teknisten mahdollisuuksien mukaan toiminta-alueen alimmalle kohdalle. Melun leviämistä tulee ehkäistä esimerkiksi varastokasojen sijoittelulla ja korkeudella, murskauslaitteiston koteloinneilla ja kumituksilla, putoamiskorkeutta säätämällä sekä muilla mahdollisilla teknisillä ratkaisuilla. Erityisesti pohjoisen ja pohjois-koillisen suuntaan kohdistuvien meluhaittojen ehkäisyyn tulee kiinnittää erityistä huomiota ja sijoittaa riittävän korkea meluvalli siten, että melun ohjearvojen alittumisesta voidaan varmistua. Toiminnasta johtuvan liikenteen aiheuttamaa meluhaittaa tulee ehkäistä kalustoteknisin ratkaisuin sekä huolehtimalla kuljetuskaluston kunnosta.

Toiminta-alueella saa tehdä toimintaan liittyvää raskaan liikenteen käyntiä maksimissaan 50 käyntiä vuorokaudessa.

14. Toiminnanaikainen melutaso mukaan lukien toiminnan aiheuttama liikenne tulee ulkopuolista asiantuntijaa käyttäen mitata lähimmissä häiriintyvissä kohteissa toiminnan alkaessa ja tarvittaessa myöhemminkin. Mittaussuunnitelma tulee toimittaa valvontaviranomaiselle hyväksyttäväksi ennen mittauksen suorittamista. Mittaukset tulee suorittaa ympäristöministeriön ohjeen 1/1995 ”Ympäristömelun mittaaminen” mukaisesti. Mikäli melu on luonteeltaan iskumaista tai kapeakaistaista, on mittaustuloksiin lisättävä melutason ohjearvopäätöksen 4 §:n mukaisesti 5 dB ennen tulosten vertaamista päiväohjearvoihin. Mittausraportit tulee toimittaa Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle välittömästi niiden valmistuttua, viimeistään kuukauden kuluessa mittauksesta.

Valvontaviranomainen voi tarvittaessa määrätä tekemään lisäselvityksiä ja tehostamaan meluntorjuntatoimia.

Mikäli toiminnasta aiheutuu määräyksessä 13 annettujen melun raja-arvojen ylittymistä, tulee toiminnanharjoittajan esittää suunnitelma tarvittavista meluntorjuntatoimenpiteistä hyväksyttäväksi ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tarvittaessa toiminta voidaan keskeyttää.

15. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava ottamisalueen itäpuolella sijaitsevien lähimpien asuinkiinteistöjen haltijoita räjäytyksistä etukäteen, mikäli kiinteistön haltija ilmoitusta pyytää ja tätä varten ilmoittaa puhelinnumeron tai sähköpostiosoitteen, johon ilmoitus toimitetaan.

16. Toiminnasta aiheutuvia pölyhaittoja on ehkäistävä esimerkiksi koteloinein tai kastelemalla käsiteltäviä, varastoitavia, kuormattavia ja

kuljetettavia kiviaineksia sekä ajovyöliä. Kiven porauksessa syntyvän pölyn leviämistä on estettävä sijoittamalla porausvaunuihin pölynkeräyslaitteet tai käyttämällä muuta pölyn leviämisen estämisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Kuormattavan ja murskauslaitteiston kuljettimelta varastokasaan putoavan kiviaineksen pölyämistä on estettävä säätämällä putoamiskorkeus mahdollisimman pieneksi, kiinnittämällä murskauslaitteiston kuljettimien päähän pölyämistä estävät suojat tai käyttämällä muuta pölyn leviämisen estämisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava, ettei maa-aineksia kulkeudu ottoalueelta yleiselle tielle tai Lierantien yksityistielle. Toiminnanharjoittajan on tarpeen mukaan puhdistettava tiealueille kulkeutuneet maa-ainekset välittömästi. Maa-ainekuormista irtoava pöly ei saa aiheuttaa haittaa ympäristölle. Lisäksi toiminnanharjoittajan on huomioitava Uudenmaan ELY-keskuksen lausunnossa esitetyt muut vaatimukset.

Valvontaviranomainen voi tarvittaessa määrätä tekemään pölymittauksia tai tehostamaan pölyntorjuntatoimia.

17. Toiminnanharjoittajan on osallistuttava alueelliseen ilmanlaadun yhteistarkkailuun.

18. Räjäytysten ja niitä seuraavien paineaaltojen sekä tärinän aiheuttamia haittoja tulee ehkäistä työn huolellisella suunnittelulla ja suoritustavan valinnalla. Tarvittaessa tulee ryhtyä toimenpiteisiin haittojen vähentämiseksi. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa määrätä tekemään tärinämittauksia.

19. Ennen toiminnan aloittamista hakijan tulee tarkastaa lähialueen mahdollisesti tärinälle alttiilla kiinteistöllä sijaitsevat rakennukset, kaivot ja tärinälle herkät laitteet sekä laatia riskiarvio tärinän vaikutuksista. Arvioinnissa tulee selvittää myös tärinän toiminnan aikaisen mittaamisen tarve. Arviointi tulee toimittaa valvontaviranomaisen edustajalle ennen toiminnan aloittamista.

20. Toiminnasta ei saa aiheutua pohjavesien pilaantumista eikä talousvesikäytössä olevien kaivojen vedenlaadun tai antoisuuden heikentymistä.

Hakijan on ennen toiminnan aloittamista tutkittava ottamisalueen itäpuolella sijaitsevien kahden lähimmän asuinkiinteistön talousvesikaivojen veden laatu ja vedenpinnan korkeus. Kaivoista tulee laatia kaivokortit.

Ennen toiminnan aloittamista ja sen jälkeen kolmen vuoden välein näytteistä on analysoitava vedenpinta, lämpötila, pH, happi, sameus, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, ammonium (vain alkunäytteestä, mikäli aineelle ei todeta kohonnutta pitoisuutta), fluoridi (vain alkunäytteestä, mikäli aineelle ei todeta kohonnutta pitoisuutta), sähkönjohtavuus, nitraatti, kloridi, rauta, mangaani, sulfaatti, CODMn, koliformiset ja e.coli -bakteerit ja öljyhiilivetyjakeet (C10–C40) sekä aistinvaraisesti haju.

Joka vuosi näytteistä on analysoitava vedenpinta, lämpötila, pH, sameus, sähkönjohtavuus ja happi.

Pohjavesitarkkailun tulokset on toimitettava vuosittain valvontaviranomaiselle sekä Hämeen ELY-keskukselle. Tarkkailuraportin lisäksi tulokset tulee toimittaa suorasiirtona pohjavesitietojärjestelmään (POVET). Pohjaveden tarkkailuraportissa on esitettävä kuvaajan muodossa tulosten vertailu edellisvuosien tuloksiin sekä sanallinen asiantuntija-arvio siitä, miten maa-ainestenotto on vaikuttanut pohjavesiin alueella. Tarkkailuraportissa tulee esittää tarkkailupisteiden sijainti kartalla.

Lupaviranomainen voi tarvittaessa määrätä muuttamaan pohjavesitarkkailua tai ottamaan ylimääräisiä näytteitä esimerkiksi pohjavesitarkkailussa saatujen tulosten tai ELY-keskuksen antaman uuden pohjavesitarkkailuohjeen perusteella.

29. Luvanhaltijan tulee pitää kirjaa

- toiminta-ajoista
- räjäytyksistä
- liikennemääristä
- otetuista maa-aineksista
- murskatuista maa-aineksista
- melun- ja pölyntorjuntatoimenpiteistä
- vuotuisista laskennallisista hiukkas-, NO_x- ja CO₂-päästöistä
- jätteistä (määrä lajeittain sekä toimituspaikat)
- pinta- ja pohjavesien tarkkailusta
- suojausrakenteiden, vesienkäsittelyrakenteiden, korko- ja rajamerkitöjen sekä muiden toimintaan liittyvien rakenteiden kunnan tarkkailusta
- ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttaneista tilanteista sekä muista vahinko- ja häiriötilanteista.

Määräysten 20 ja 22 mukaiset vesientarkkailutulokset sekä yhteenveto tässä määräyksessä luetelluista kirjanpitoliedoista tulee toimittaa valvontaviranomaiselle vuosittain helmikuun loppuun mennessä.

Ratkaisun perusteluja

Asian aikaisempi käsittely hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen 22.3.2024 taltionumero 795/2024 kohdassa kysymyksenasettelu on todettu seuraavaa: ”Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on luvanhakijan valituksesta ratkaistavana, onko luvanvaraisesta toiminnasta aiheutuvan liikenteen vaikutukset otettu ympäristölupaharkinnassa asianmukaisesti huomioon. Selvytyden vuoksi korkein hallinto-oikeus toteaa, että Vaasan hallinto-oikeus on luvanhakijan valituksesta antamassaan päätöksessä katsonut, että lupahakemuksen hylkääminen muilla

valvontajaoston päätöksessä esitetyillä perusteilla ei ollut lainmukaista.” Näin ollen asian uudelleen käsittelyssä on jäänyt arvioitavaksi pääasiassa se, aiheutuuko haetun mukaisesta toiminnasta ja erityisesti siihen liittyvästä liikenteestä ympäristön pilaantumisen vaaraa. Myös Hämeen-ELY keskus on lausunnossaan katsonut, että kallion louhinta on mahdollista niin, ettei se ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:n rajoitusten kanssa eikä hanke vaaranna Kalliojärven vesitaloutta.

Melu, pöly, tärinä

Suunnitellun kaltaisessa toiminnassa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat erityisesti melu-, pöly- ja tärinähaitat. Tärinää aiheuttaa sekä itse toiminta että liikenne. Tärinän aiheuttamat mahdolliset haitat ovat lähinnä erilaisia vaurioita omaisuudelle. Meluhaittaa aiheuttaa sekä varsinainen toiminta että toimintaan liittyvä liikenne. Varsinainen toiminta, eli kiviainestuotanto ja siihen välittömästi liittyvät kuormaus ja kuljetustoiminta suunnittelualueella, aiheuttaa pölyntorjuntatoimista ja toiminnan luonteesta johtuen merkittäviä pölyhaittoja lähinnä aivan louhinta-alueen läheisyydessä. Liikenne aiheuttaa kuljetusteiden varsilla pölyhaittoja, joiden torjunta on haasteellista.

Hakija on esittänyt murskeen kuljettamiseen liittyväksi päivittäiseksi liikennemääräksi 0–50 ajoa päivässä. Raskaan liikenteen määrä ja sen myötä liikenteen melu lisääntyisivät alueella merkittävästi suunnitellun toiminnan myötä. Alue on nykyisellään melko hiljaista maaseutualueutta, jossa etenkin raskasta liikennettä on vähän. Lierantieltä suunnittelualueelle kulkevan metsäautotien liittymä sijaitsee kahden vakituisen asumiseen käytettävän kiinteistön välissä siten, että metsäautotiestä on matkaa lähempään asuinrakennukseen noin 50–60 metriä ja kauempaan asuinrakennukseen noin 80–90 metriä. Kiinteistöjen oleskelupihat sijaitsevat osittain rakennusten ja metsäautotien välisellä alueella.

Vuoden 2020 lupakäsittelyn yhteydessä tehtyä melumallinnusta on täydennetty korkeimmalle hallinto-oikeudelle ja myöhemmin kunnan ympäristövalvonnalle toimitetussa selvityksessä. Korkeimman hallinto-oikeuden mukaan saadun selvityksen perusteella voidaan arvioida, että toimintaan liittyvästä kuljetusliikenteestä saattaa aiheutua metsäautotien risteyksessä sijaitsevien kiinteistöjen piha-alueilla yöajan ohjearvon tasolla olevaa melua. Lisäksi päätöksessä todetaan, että risteysalueella sijaitsevien kiinteistöjen kohdalla raskas liikenne saattaa aiheuttaa myös tärinää, jota on pidettävä häiritsevänä erityisesti yöaikaan. Hakija on hakemuksen uudelleen käsittelyssä rajannut liikenteen toiminta-aikoja siten, että yöaikainen (kello 22–7) liikenne on rajattu kokonaan pois. Lupahakemuksen ja lupamääräysten mukaiset toiminta-ajat kuormauksen ja kuljetuksen osalta ovat siten maanantaista perjantaihin kello 7–22 sekä satunnaisesti lauantaisin kello 7–16.

Lisäksi hakija on täydentänyt melumallinnusta koko Lierantien kattavalla liikenteen melumallinnuksella. Liikenteen aiheuttamaa melua on mallinnettu 30, 50, 60 ja 115 käynnillä vuorokaudessa. Hakemuksen mukaisilla

maksimimäärillä (50 käyntiä vuorokaudessa) melutasot jäävät tasolle LAeq, 7–22 38–51 dB Lierantien varren pihapiireissä. Lierantien ja hakemusalueelle johtavan metsäautotien risteysalueella melutasot vaihtelevat välillä LAeq, 7–22 38–45 dB. Melutasot eivät ylitä päiväajan (kello 7–22) ohjearvoa 55 dB(A).

Melusta voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa, vaikka valtioneuvoston melutason ohjearvoista antaman päätöksen mukaiset ohjearvot eivät mallinnusten perusteella ylittyisikään. Luvassa on tämän vuoksi rajattu toiminta-aikoja sekä päivittäisiä ajomääriä alueelle. Lisäksi luvassa on edellytetty (lupamääräys 14) toiminnanaikaisen melutason (sisältäen liikenne) mittaamista lähimmissä häiriintyvissä kohteissa toiminnan alkaessa ja tarvittaessa myöhemminkin. Näin voidaan varmistaa toiminnan aikainen todellinen melutaso ja ryhtyä toimenpiteisiin, mikäli ylityksiä todetaan.

Kun otetaan huomioon melumallinnusten tulokset, toiminta-aikojen rajoitukset ja muut luvassa annetut määräykset, ei toiminnasta arvioida aiheutuvan kohtuutonta haittaa Lierantien varrella oleville kiinteistöille.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

1. [REDACTED]

Hollolan kunnan valvontajaoston päätös on valituksessa esitetyn perusteella kumottava ja hakemus hylättävä. Toissijaisesti toiminta on kiellettävä kokonaan lauantaisin ja arkisin sallitun toiminta-ajan on oltava kello 7.00–17.00.

2. [REDACTED] ja asiakumppanit

Hollolan kunnan valvontajaoston päätös on kumottava.

Perustelut

Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään KHO:2024:39 kumonnut aiemmat asiaa koskevat päätökset ja palauttanut asian kunnan uudelleen käsiteltäväksi. Asian uudelleen käsittelyssä lupaedellytykset tulee kokonaisuutena arvioida uudelleen. Lupa on myönnetty vastoin maa-ainesluvan ja ympäristöluvan myöntämiselle ympäristönsuojelulaissa ja maa-aineslaissa asetettuja ehtoja. Päätös on siten lainvastainen.

Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan todennut hakemuksen tietojen ja selvitysten olevan epätarkkoja, puutteellisia ja riittämättömiä. Luvan uudelleenkäsittelyn yhteydessä hakija on toimittanut samat epätarkat, puutteelliset ja riittämättömät selvitykset lisäten osaan näennäisen ja ylimalkaisen lisäselvityksen. Selvitykset täydennettyinäkin eivät täytä lupaharkinnassa noudatettavaa tasoa eikä korkeimman hallinto-oikeuden

päätöksessä korostettua liikenteen aiheuttaman häiriön selvittämistä. Hakijan selvityksiin lisätyt päivitysmaininnat eivät vastaa haittojen tarkemman selvittämisen ja arvioinnin vaatimukseen.

Luonnonsuojelulain ja muiden ympäristön käyttöä säätelevien lakien soveltamisessa on otettava huomioon luonnonsuojelulain 7 §:n mukainen ja oikeuskäytännössä vahvistettu varovaisuusperiaate, jonka mukaan päätöksenteossa on kiinnitettävä huomiota luonnon monimuotoisuuden merkittävän vähenemisen tai häviämisen uhkaan, vaikka siitä ei olisi varmistettua tieteellistä tietoa. Ympäristönkäyttöä, luonnonvarojen hyödyntämistä ja ympäristönsuojelua säätelevissä laeissa määrätään erilaisista toimintaan liittyvistä lupamenettelyistä sekä asetetaan toiminnanharjoittajalle tai hankkeesta vastaavalle luontoon kohdistuvien vaikutusten selvittämisen tai selvilläolovelvollisuus. Varovaisuusperiaate edellyttää louhostoimintaa koskevissa, luonnontilaa merkittävästi ja korjaamattomasti muuttavissa hankkeissa vähintään alueen luonnontilan asiallista ja ajantasaista selvittämistä. Olennaista on, että lupaharkinnassa noudatetaan vakiintuneita toimintatapoja selvityksen laatuvaatimusten sekä ajantasaisuuden osalta.

Suomen ympäristökeskuksen luontoselvityksiä koskevan raportin mukaan luontoselvityksen on oltava riittävän ajantasainen, sillä lajisto, lajien elinympäristöt ja luontotyyppien tila muuttuvat ajan kuluessa. Ajantasaisuuteen vaikuttaa olennaisesti myös luonnon uusiutuminen esimerkiksi metsän hakkuun jälkeen. Lisäksi jo ilman hakkuutöiden vaikutuksia luontoon tulisi luontoselvityksen maastotöiden aikataulussa huomioida kullekin selvitettävälle luonnonarvolle parhaiten soveltuva havainnointiajankohta, jolloin yksi maastokäynti ei tyypillisesti ole riittävä kaikkien lajien tai lajiryhmien luotettavaan havainnointiin. Mikäli toiminta todennäköisesti aiheuttaa merkittäviä luontovaikutuksia, on luontoselvityksen oltava sisällöltään kattava ja yksityiskohtainen. Vakiintuneen käytännön mukaan luontoselvitys arvioidaan vanhentuneeksi liito-oravan osalta viidessä vuodessa ja muiden luontoarvojen osalta kymmenessä vuodessa.

Hakemukseen liitetty luontoselvitys ei anna kuvaa alueen luonnontilasta ja luontoarvoista. Vuonna 2015 laadittu selvitys on suppea, se on perustunut vain yhteen maastokäyntiin ja selvitys on lajitietojen osalta vanhentunut, mikä tulee esiin myös luontoselvityksen ajantasaisuutta koskevasta lupahakemuksen lisäliitteestä, jonka mukaan selvitys on vanhentunut liito-oravan osalta vuonna 2020 ja muun selvityksen osalta syksyllä 2025. Selvityksen vanhentumisen voi todeta kohdealueen lajeista tehtyjen havaintojen perusteella. Hollolan kunnan kaavoitusarkkitehdin hakemuksesta antaman lausunnon mukaan luontoselvitys on vanhentunut ja lausunnossa on katsottu, että on tarpeellista tehdä uusi ajantasainen luontoselvitys ennen luvan myöntämistä.

Toiminnan sijaintipaikan puusto on hakattu marraskuussa 2014. Luontoselvityksen riittävyyteen vaikuttaa selvityksen tekeminen heti metsän hakkuun jälkeen. Luontoselvitys ei siten tosiasiallisesti kuvaa louhosalueen luonnontilaa tai eri kasvi- ja eläinlajien esiintymistä alueella vuonna 2025. Luontoselvitys ei laajuudeltaan tai laadultaan vastaa muita Päijät-Hämeessä viime vuosina toteutetuista louhoshankealueista tehtyjä luontoselvityksiä.

Luontoselvityksissä tulisi toteuttaa tarvittava määrä maastokäyntejä, erityisesti tilanteessa, jossa on havaittu rauhoitetun perhosen ravintokasvia ja perhoselle tyypillistä elinympäristöä. Tällöin olisi tullut tehdä alkusyksystä kartoitus perhosen mahdollisista lisääntymisalueilta. Yksittäinen päivämaastokäynti ei ole mahdollistanut asianmukaista lepakkoselvitystä, josta ei ole myöskään mainintaa selvityksessä.

Tertunmetsän ottoalueella esiintyy Euroopan luontodirektiivin liitteen IV(a) tiukasti suojelluista lajeista tehtyjen lukuisten havaintojen perusteella ainakin ilveksiä, susia, saukko sekä kirjoverkkoperhosia. Lisäksi hiljaisella ja erämaatyypisellä hankealueella pesii lukuisia muita eläinlajeja, kuten rauhoitetut kyy ja vaskitsa sekä linnuista kurki, metso ja teeri. Eri ikäisiä ilveksiä on havaittu useita kertoja viimeisen vuoden aikana louhosaluetta lähimpien talojen pihilla. Tämä kuvastaa petoyhdyshenkilön arvion mukaan ilvesten pesintää alueella.

Petoyhdyshenkilöltä saadun selvityksen mukaan Tassu-järjestelmään on rekisteröity kuusi susihavaintoa ottoalueelta tai sen välittömästä läheisyydestä 1.8.2024–24.6.2025 välisenä aikana. Lisäksi muutaman kilometrin säteeltä on kirjattu 10 muuta susihavaintoa järjestelmään samalta aikajaksolta. Saukko on havaittu Lierantie ■ ja ■ kohdalla olevassa lammessa. Lammet sijaitsevat louhosalueen molemmin puolin itä-länsi-suunnassa, eikä ole epäselvää, etteikö saukkoja esiinny myös näiden väliin jäävässä hankealueen välittömässä läheisyydessä olevassa erämaisessa Kalliojärvässä. Alueen asukkaiden tekemien havaintojen mukaan kirjoverkkoperhosta on viime vuosina havaittu hankealueella ja sen läheisyydessä. Luontoselvityksessä on todettu, että alueella kasvoi vain vuosi metsänhakkuun jälkeen kirjoverkkoperhoselle tärkeää ravintokasvia kangasmaitikkaa ja alue vastaa perhosen tunnettua elinympäristöä täydellisesti.

Rauhallinen ja erämaaluonteinen louhosalue on arvioitu aiempina vuosina useissa virallisissa ja riippumattomissa, vain arvokkaiden luonnon kohteiden tunnistamista ja suojelua tavoittelemisissa, arvioinneissa arvokkaaksi ja suojeltavaksi kohteeksi. Suomen ympäristökeskuksen toteuttamassa Hämeen läänin luonnon- ja maiseman suojelullisesti arvokkaat kallioalueet osa 1 selvityksessä alue on luokiteltu arvoluokkaan 5, paikallisesti arvokkaaksi kallioalueeksi. Louhosalue sijoittuisi lähes keskelle arvokkaaksi luokiteltua aluetta. Louhosalue on osa paikallisesti arvokkaaksi inventoitua kallioaluekokonaisuutta, jonka rikkoutuminen synnyttäisi peruuttamattomia seurauksia. Kalliojärven kallioalueella sijaitsee noin 300 metriä suunnitellusta ottamisalueesta pohjoiseen Kalliojärvi-niminen lampi, joka on vuonna 1994 tehdyssä inventoinnissa arvioitu luonnontilaiseksi ja paikallisesti arvokkaaksi pienvedeksi. Vesilain 2 luvun 11 §:n mukaan luonnontilaisen enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Kalliojärvi ja sitä ympäröivät kallioalueet, eli ottoalue, on inventoitu Hämeen ympäristökeskuksen Päijät-Hämeen monimuotoisuuden tilan seurantaohjelmassa osana LUMOS-kartoitusta. Alueen kirjaaminen kartoitettuihin luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviin päijäthämäläisiin luontoalueisiin osoittaa alueen luontoarvojen merkityksellisyyden ja säilytettävyyden lähiympäristöä laajemmin. Alue on

kartoituksessa todettu luontoarvojen edustavuudeltaan hyväksi. Soidensuojelutyöryhmä on valinnut Pitkäkallion-Tuohijärvenkallion piensuot osaksi Etelä-Suomen soita, joiden luontoarvoilla on valtakunnallista merkitystä ja joihin esitetään kohdennettavaksi vapaaehtoisia suojelutoimia. Ottoalue sijaitsee kyseisen piensuoalueen välittömässä läheisyydessä.

Kalliojärven, louhinta-alueen ja niiden välisen soistuman sisältävän kallioselänteen lounaispuolella sijaitsee suonotkelma, jonka pinta on noin 30 metriä Kalliojärven pintaa alempana ja noin 10 metriä suunniteltua alinta louhintatasoa alempana. Suonotkelma toimii sekä Kalliojärven että suunnitellun louhinta-alueen vesien purkualueena.

Hakija ei ole selvittänyt asianmukaisesti louhosliikenteen pöly- ja tärinäpäästöjä. Melutarkastelua ei ole tehty melumallinnuksen sääntöjen mukaisesti suurimman meluhaitan mittauksin. Hakijan ilmoittama louhosalueen etäisyys lähimpiin asuinrakennuksiin on ilmoitettu todellista pidemmäksi. Vakituksia asuinrakennuksia sijaitsee alle 500 metrin etäisyydellä louhosalueelta. Etäisyys on merkityksellinen, sillä valtioneuvoston asetuksessa kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010) on säädetty, että mikäli kivenmurskaamo sijoitetaan alle 500 metrin päähän asumiseen tai loma-asumiseen käytettävästä rakennuksesta tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta oleskeluun tarkoitettuun piha-alueesta tai muusta häiriöille alttiista kohteesta, on melua tai ilman epäpuhtauksia torjuttava erityisin asetuksessa määritellyin toimin.

Hakemuksen täydennyksenä esitetyissä melumallinnuksissa on tarkasteltu ainoastaan louhosliikenteen melua. Vaatimustenmukaisessa melumallinnuksessa tulee olla mukana louhoksen synnyttämä melu louhostoiminnan eri työvaiheissa yhdistettynä liikenteen meluvaikutukseen. Melumallinnukset ovat olennaisesti puutteelliset, eivätkä osoita arvoiltaan tosiasiallista melutasoa, vaan vain osan syntyvästä meluhaitasta. Lisäselvityksestä melumallinnukseen ei selviä melun laskentamenetelmät, lähtötiedot eikä laskenta-asetukset (käytetyt parametriarvot), joista voisi arvioida mallinnuksen luotettavuutta. Tiehen rajoittuvien kiinteistöjen osalta melun mittauspisteet on sijoitettu mahdollisimman kauaksi tiestä huomioimatta melun vaikutusta tiehen rajoittuvien asuinkiinteistöjen asuintiloihin ja oleskelupihoihin. Melun leviämismallinnuksessa ei ole erikseen arvioitu, miten melutasoon vaikuttaa lähimpien kiinteistöjen sijainti risteyksen tuntumassa. Virheellisten ja puutteellisten muuttujien käyttö melumallinnuksessa johtaa siihen, ettei louhostoiminnasta aiheutuvia tosiasiallisia meluvaikutuksia ole mallinnettu, eikä lupapäätös perustu tosiasiallisiin toiminnan meluvaikutuksiin.

Myös eniten melulle altistuvan metsäautotien risteyksessä sijaitsevan kiinteistön oleskelupiha rajoittuu louhosliikenteelle suunniteltuun tiehen ja oleskelupiha sijoittuu 60 dB melualueeseen. Oleskelupihan melulle altistumisen lisäksi mallinnuksessa on jätetty huomioimatta kyseisen kiinteistön harrastetila- ja tallirakennuksen rajoittuminen 60 dB:n melualueeseen jo pelkkää liikennemelua koskevassa mittauksessa. Kyseinen

kiinteistö sijaitsee lähimpänä, alle 500 metrin etäisyydellä louhosalueesta, jolloin louhoksen melu on olennainen osa kokonaismelua liikenteen ohessa.

Vain louhosliikenteen melua koskevista melumallinnuksista voidaan todeta, että tiehen rajoittuvien neljän kiinteistön oleskelupihat altistuvat vähintään 55–60 dB:n liikenteen melulle.

Kun melumallinnukset toteutetaan vaatimusten mukaisesti, huomioiden myös louhostoiminnasta aiheutunut melu, melutaso ylittyy selvästi vähintään louhosaluetta lähimpänä olevilla kiinteistöillä. Hakijat ovat toimittaneet joulukuussa 2019 melumallinnukset toiminnan aiheuttamasta melusta ilman liikenteen melua. Tällöin yksinomaan kiviainesten ottaminen (poraus, rikotus, murskaus) synnyttää mallinnusten mukaan lähimmille kiinteistöille 45–50 dB ja osin 50–55 dB melua. Tämän yhdistäminen päätöksen perusteena oleviin liikenteen melumallinnuksiin tuottaa lähimmille kiinteistöille selvästi luvan myöntämisessä sallitun raja-arvon ylittävän melun. Melumallinnus osoittaa liikenteestä syntyvän melun ohjearvojen ylittymisen piha-alueilla ja liikenteestä syntyvä tosiasiallinen melu ylittää selvästi raja-arvot tiehen rajautuvilla kiinteistöillä.

Toiminnan vaikutusten arvioimiseksi toteutettavaa pölymallinnusta ja selvitystä toiminnan aiheuttamasta tärinähaitasta ei ole tehty, vaikka etäisyys louhosalueelta lähimpään asuinkiinteistöön on alle 500 metriä. Louhostoiminnasta aiheutuvan raskaan kaluston liikennöinnin hiekkatiellä aiheuttamaa merkittävää pölyhaittaa ei ole huomioitu. Tärinäselvityksessä ei ole huomioitu muun muassa raskaan kaluston liikennöinnin aiheuttamaa merkittävää tärinähaittaa ja sen synnyttämiä vaikutuksia Lierantien varrella, erityisesti välittömästi tiehen rajoittuvan kuuden asuintalon osalta. Osa välittömästi tiehen rajoittuvista asuintaloista on perustettu kalliopohjalle ja osa savipohjalle. Erilainen maa-aines rakennuksen alla aiheuttaa erilaisia tärinävaikutuksia. Nämä tulisi vähintään tiehen rajoittuvien asuintalojen osalta olla asianmukaisesti selvitetty. Selvityksessä ei esitetä perusteita tärinän kartoittamisesta, eikä keinoja sen ehkäisemiseksi.

Kaivokartoitus louhosta lähimmistä kiinteistöistä on puutteellinen, eikä sitä ole tehty kaikkiin louhosalueen lähimpiin kiinteistöihin. Kartoitus on toteutettu kuvaamalla osin käytöstä poistettuja kaivoja. Louhosalueelle vievä tie kulkee muutaman metrin päästä risteysalueella sijaitsevan asuinkiinteistön talousvesikaivoa, mitä ei ole mainittu kaivokartoituksessa. Kallion laatu alueella on heikko ja se on johtanut louhosaluetta lähimmällä kiinteistöllä porakaivon sortumiseen jo ennen louhostoimintaa. Louhostoiminnan haitalliset vaikutukset kaivoihin ovat myös tältä osin oletettavat.

Valituksessa on viitattu eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n ja todettu, että korkein hallinto-oikeus on tätä asiaa koskevassa ratkaisussaan todennut, että liikenteen lisääntyminen hiekkatiellä saattaa aiheuttaa tiehen rajoittuvilla piha-alueilla luvan myöntämisen estäviä melusta, pölystä tai tärinästä johtuvia kohtuuttomana haittana koettavia vaikutuksia. Korkein hallinto-oikeus totesi myös, että suhteellisen pientäkin raskaiden ajoneuvojen määrän päivittäistä lisäystä voidaan pitää alueen melutason kannalta

merkittävänä, kun otetaan huomioon asuinrakennusten ja oleskelupihojen sijainti risteyksen tuntumassa. Paikallisilla olosuhteilla on merkitystä arvioitaessa lain tarkoittamaa kohtuutonta haittaa. Vallitsevat olosuhteet alueella ovat erityisen rauhalliset ja luonnonmukaiset, ja ne ovat olleet alueella asuville keskeisiä ja olennaisia kriteerejä asuinpaikan valikoitumiseen. Alue on nykyiseltä ääniympäristöltään hiljainen, erämaamainen maaseutuympäristö, jonka tilanne muuttuisi ratkaisevasti aiheuttaen alueen asukkaille kohtuutonta haittaa. Louhosliikenteelle luvassa määritelty Lierantie on nykyisellään pieni päättyvä yksityistie.

Louhosalueen ympäristö ei ole harvaan asuttua ja kuljetusreitit varrella on useita asuinkiinteistöjä. Suoraan murskeen kuljettamiseen käytettävään tiehen rajautuu vähintään kuusi taloa pihapiireineen, joista osassa asuinrakennus sijaitsee vain noin 10–30 metrin etäisyydellä tiestä. Useamman kiinteistön hoidettu oleskelupiha rajoittuu suoraan tiehen.

Tapauksessa tulee ottaa huomioon korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätös KHO 2025:34 koskien melusta aiheutuvaa ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan tarkoittamaa ympäristön pilaantumista. Ratkaisu on olennainen oikeusohje, jonka perusteella louhosliikenteestä aiheutuva melu tiehen rajoittuvien kiinteistöjen osalta on selvästi ympäristönsuojelulain mukaista ympäristön pilaamista ja eräistä naapuruussuhteista annetun lain tarkoittamaa kohtuutonta haittaa. Ratkaisussa merkitystä annettiin paikallisten olosuhteiden huomioimiselle, todettiin hoidetun piha-alueen, jonka ympärillä tapauksessa oli asuin- ja saunarakennus, olevan melulta suojeltava oleskelupiha. Päätöksessä on lisäksi linjattu, että vaikka tapauksessa mitatut melutasot eivät ylittäneet melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen mukaista päiväohjearvoa, melun katsottiin aiheuttavan paikalliset olosuhteet huomioiden haitan, joka ei kuulu normaalin sietovelvollisuuden piiriin. Olennaista oli melun selvä erottuvuus taustamelusta. Tämä ennakkopäätös antaa perusteen valituksenalaisen päätöksen kumoamiselle.

Louhosalueelle johtava pieni rasiitteeksi kirjattu metsäautotie kulkee risteysalueella sijaitsevan kahden talon piha-alueiden keskeltä. Tien nykyinen käyttö poikkeaa hakijan esittämästä tienkäytöstä louhostoiminnan liikennöintiin ja sen aiheuttamasta rasituksesta olennaisesti. Tämä muodostaa lain tarkoittaman kohtuuttoman haitan vähintään näiden kahden kiinteistön osalta eikä hakijalla tosiasiallisesti ole esittämäänsä tieoikeutta louhostoiminnalle. Louhosliikenteen aiheuttama kohtuuton haitta Lierantiehen rajoittuvien asuinkiinteistöjen osalta olisi mahdollista estää rakentamalla louhosalueen tie alueen eteläpuolelta siten, ettei louhosliikenne kulje lainkaan Lierantietä pitkin.

Louhosliikenteelle esitetyt liikennejärjestelyt eivät ole tosiasiallisesti mahdollisia. Helsingintien liittymän kapeus ja liittymätien poikkeuksellinen S-mutka ja mutkaisuus ei mahdollista louhosliikennettä raskaalla kalustolla. Lierantie on perustettu vanhan metsäautotien päälle, eikä tierunko nykyisellään kestä raskaan liikenteen liikennöintiä.

Valittajat ovat täydentäneet valitustaan 7.8.2025 toimittamalla lisäselvitystä ilveshavainnoista.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hollolan kunnan valvontajaostolta on pyydetty lausunto valituksista. Hallinto-oikeus on varannut Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelle, Hollolan kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, Hollolan kunnan kehitys- ja kaavoituspalveluille, Orimattilan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Päijät-Hämeen liitolle tilaisuuden vastineen antamiseen valituksista.

Hollolan kunnan valvontajaosto on antanut lausunnon, jossa se on esittänyt valitusten hylkäämistä ja todennut muun ohella seuraavaa. Lierantien ja metsäautotien risteysalueen kiinteistöllä sijaitseva rakennus on kunnan rakennustietokannan mukaan talousrakennus ja tarkempien lupatietojen mukaan autotalli/varastorakennus. Ottaen huomioon kiinteistön suurehkon yli hehtaarin koon ja sen, miten kauas asuinrakennus oleskelupihoineen sijoittuu autotallista ja miten lähelle tietä autotalli sijoittuu, ei autotallin viereistä aluetta voida katsoa oleskeluun tarkoitetuksi piha-alueeksi, eikä sen ympäristöön sovelleta melun päiväajan ohjearvoja.

Hämeen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue ja Orimattilan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen ovat ilmoittaneet, että ne eivät anna vastineita.

Hollolan kunnan kehitys- ja kaavoituspalvelut on antanut vastineen.

Hollolan kunnan terveydensuojeluviranomainen on antanut vastineen.

Luvanhakijat ovat antaneet vastineen, jossa he ovat vaatineet valitusten hylkäämistä. Lisäksi he ovat vaatineet valittajia korvaamaan heidän oikeudenkäyntikulunsa hallinto-oikeudessa laillisine viivästyskoineen kuukauden kuluessa päätöksen antamisesta.

██████████ on varattu tilaisuus antaa lausunnosta ja vastineista vastaselitys.

██████████ ja asiakumppanit ovat antaneet lausunnosta ja vastineista vastaselityksen, jossa he ovat muun ohella kiistäneet luvanhakijoiden oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen ja vaatineet luvanhakijoita korvaamaan asiassa valituksen tekijöille syntyvät oikeudenkäyntikulut laillisine korkoineen.

██████████ on 22.12.2025 hallinto-oikeuteen saapuneella kirjelmällään peruuttanut valituksensa.

Hollolan kunnan valvontajaosto on toimittanut hallinto-oikeuden pyynnöstä lisäselvityksenä valituksenalaisen päätöksen perusteena olleita asiakirjoja. Saapuneesta selvityksestä on annettu tieto valittajille ja luvanhakijoille.

██████████ ja asiakumppanit ovat antaneet lisäselvityksestä vastineen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Asian käsittely raukeaa ██████████ valituksen osalta.
2. Hallinto-oikeus hylkää ██████████ ja hänen asiakumppaneidensa valituksen.
3. Hallinto-oikeus hylkää Arto Laitisen ja Riitta Laitisen sekä ██████████ ja hänen asiakumppaneidensa oikeudenkäyntikuluvaatimukset.

Perustelut

1. Valituksen peruuttaminen

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 81 §:n 3 momentin mukaan asian käsittely raukeaa, jos valitus peruutetaan tai jos siihen on muu vastaava syy. Valittaja on hallinto-oikeudelle 22.12.2025 toimittamassaan kirjelmässä peruuttanut valituksensa, joten asian käsittely raukeaa.

2. Valituksen hylkääminen

Sovellettavat säännökset

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan *päästöllä* tarkoitetaan ihmisen toiminnasta aiheutuvaa aineen, energian, melun, tärinän, säteilyn, valon, lämmön tai hajun päästämistä, johtamista tai jättämistä yhdestä tai useammasta kohdasta suoraan tai epäsuorasti ilmaan, veteen tai maaperään.

Saman momentin 2 kohdan mukaan *ympäristön pilaantumisella* tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa: a) terveyshaittaa; b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille; c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista; d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä; e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä; f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä.

Saman pykälän 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltavuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan: 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski; 2) vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle; 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta; 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus; 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on tutkittava ympäristöluvan myöntämisen edellytykset ja otettava huomioon asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset ja mielipiteet. Lupaviranomaisen on muutoinkin otettava huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään.

Saman pykälän 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset, ja 3 momentin mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1–5 kohtien mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa: 1) terveyshaittaa; 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa; 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta; 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella; 5) eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasisusta.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset: 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista; 2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä; 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä; 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa; 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista; 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Saman pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet.

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.

Saman pykälän 2 momentin mukaan arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, rasituksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 1–3 kohtien mukaan tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu: 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista; 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista; 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa.

Saman pykälän 4 momentin mukaan ottamisaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Maa-aineslain 6 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Toiminta ja sen sijainti

Valituksenalaisella päätöksellä luvanhakijoille on myönnetty lupa kalliokiviaineksen ottoon, louhintaan ja murskaukseen Hollolan kunnan Nokkolan kylässä kiinteistöllä 98-433-6-49 (Tertunmetsä). Kiinteistön pinta-ala on noin 16 hehtaaria ja sen pohjoisosaan sijoittuvan ottamisalueen pinta-ala on noin 3,6 hehtaaria. Alueella ei ole voimassa aikaisempia maa-aines- tai ympäristölupia.

Yhteislupa on myönnetty 15 vuodeksi. Hakemuksen ja lupamääräyksen 2 mukaan maa-ainesten kokonaisottomäärä on enintään 400 000 m³ltr ja keskimääräinen vuotuinen ottomäärä on 26 000 m³ltr eli 75 000 tonnia. Hakemuksen mukaan muualta tuotavan kiviaineksen määrä koko toiminta-aikana on enintään 49 900 tonnia. Louhinta etenee hyväksytyn ottosuunnitelman mukaan etelä-pohjoissuunnassa ja murskausta tehdään arviolta 0–5 kertaa vuodessa muutaman viikon ajan. Lupamääräyksen 4 mukaan alin sallittu ottotaso on +100,00 metriä (N2000) ja suunnitelmapiirroksiin merkityjä alimpia ottamistasoja alueen eri kohdilla ei

saa alittaa. Lupamääräyksessä 5 naapuritiloihin on määrätty jätettäväksi vähintään 30 metrin suojaetäisyys.

Hakemuksen mukaan alueella käytetään poravaunua, iskuvasaralla varustettua kaivinkonetta, tela-alustaisia tai niin kutsuttuja perinteisiä murskauslaitoksia, kaivinkoneita sekä pyöräkuormaajia sekä kuljetukseen kuorma-autoja. Kalliomurskealueelta kuoritaan pintamaat kaivinkoneella, porataan reiät ja räjäytetään, syötetään kalliolohkareet kaivinkoneella murskauslaitokseen sekä tarvittaessa rikotaan suuria lohkareita esimerkiksi kaivinkoneeseen liitetyllä iskuvasaralla. Valmis murske läjitetään pyöräkuormaajalla varastokasoihin. Murske kuormataan pyöräkuormaajalla kuorma-autoihin, joilla materiaali kuljetetaan alueelta pois käyttökohteisiin.

Hankealue sijaitsee Kalliojärven kallioalueella noin 11 kilometriä Lahdesta etelään Luhdankylän asuinalueen läheisyydessä. Kulku alueelle tapahtuu vanhalta Helsingintieltä Lierantielle (yksityistie), jota ajetaan noin puolitoista kilometriä. Lierantieltä käännetään metsäautotielle, jota ajetaan alle kilometri. Hallinto-oikeuden tekemän karttatarkastelun perusteella Lierantien tuntumassa sijaitsee yli kymmenen asuinkiinteistöä. Toiminta-aluetta lähimmät kaksi asuinkiinteistöä sijaitsevat Lierantien ja metsäautotien risteyksessä.

Alueella ei ole asemakaavaa. Valituksenalaisen päätöksen mukaan alue on osoitettu Hollolan strategisen yleiskaavan 2020 pääkartassa maaseutuelinkeinojen alueeksi (M). M-aluetta koskevan kaavamääräyksen mukaan alue on varattu ensisijaisesti maa- ja metsätaloudelle sekä muulle elinkeinotoiminnalle, joka kokonsa ja ympäristövaikutustensa suhteen sopii maaseudulle. Luonnonarvokartassa alue on yhtenäinen laaja talousmetsä.

Alueella tai sen läheisyydessä ei ole luonnonsuojelualueita eikä Natura 2000 -alueita. Toiminta-alue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella.

Asian aikaisemmat vaiheet ja hakemukseen liitetyt selvitykset

Kalliokiviaineksen ottamista ja kalliokiviaineksen louhimista ja murskaamista koskeva yhteislupahakemus on edellä selostetusti palautunut 5.4.2024 lupaviranomaisessa uudelleen käsiteltäväksi korkeimman hallinto-oikeuden 22.3.2024 antaman päätöksen taltionumero 795/2024 jälkeen.

Valituksenalainen lupa-asia on alun perin tullut vireille kunnan ympäristösuojeluviranomaisessa erillisinä maa-aines- ja ympäristölupahakemuksina vuonna 2014. Hämeenlinnan hallinto-oikeus ja Vaasan hallinto-oikeus ovat päätöksillään 18.1.2017 numero 17/0010/2 ja 3.4.2019 numero 19/0131/3 kumonnet lupaviranomaisen 11.5.2016 § 28 ja 11.5.2015 § 39 myöntämät kalliokiviaineksen ottamista sekä kalliokiviaineksen louhintaa ja murskausta koskevat luvat muun ohessa hulevesien johtamista, pohjaveden pinnantasoa, talousvesikaivojen selvittämistä sekä melu-, pöly- ja tärinäselvityksiä koskevien puutteiden perusteella.

Hakemuksen käsittelyä on Hämeenlinnan hallinto-oikeuden ja Vaasan hallinto-oikeuden palautuspäätösten jälkeen jatkettu maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisena yhteiskäsittelyasiana. Hakemusta on 16.12.2019 täydennetty melun leviämislaskennalla, kaivokartoituksella, hulevesien kulkeutumisesta koskevalla selvityksellä sekä toiminnan ja siihen liittyvän liikenteen tärinä- ja pölyvaikutuksia koskevalla arviolla. Lupaviranomainen on tämän jälkeen päätöksellään 25.11.2020 § 48 hylännyt lupahakemuksen muun ohessa sillä perusteella, että toiminnasta aiheutuisi maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista kauniin maisemakuvan turmeltumista ja saman momentin 2 kohdan mukaista luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista sen vuoksi, että kallion louhiminen rikkoo arvokkaan kallioaluekokonaisuuden ja heikentäisi luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaan alueen luontoarvoja ja luonnontilaa.

Vaasan hallinto-oikeus on päätöksellään 17.1.2023 numero 31/2023 hylännyt luvanhakijoiden valituksen lupaviranomaisen päätöksestä 25.11.2020 § 48, koska haetun toiminnan aiheuttamasta raskaan liikenteen merkittävästä lisääntymisestä ja tästä aiheutuvasta melu-, pöly- ja tärinähaitoista saadun selvityksen perusteella ei ennalta arvioiden ole voitu varmistua siitä, ettei liikenteen lisääntymisestä aiheutuisi eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasisusta ja ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua viihtyvyyshaittaa lähinnä toiminta-aluetta ja kuljetusreittiä sijaitsevilla asuinkiinteistöillä.

Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään taltionumero 795/2024 muun ohessa kumonnut Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen numero 31/2023 luvanhakijoiden valituksen hylkäämisestä. Korkeimman hallinto-oikeuden perusteluiden kysymyksenasettelua koskevassa kohdassa on selvyiden vuoksi todettu, että Vaasan hallinto-oikeus on luvanhakijan valituksesta antamassaan päätöksessä katsonut, että lupahakemuksen hylkääminen muilla valvontajaoston päätöksessä esitetyillä perusteilla ei ollut lainmukaista. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen numero 31/2023 perusteluissa on tältä osin lausuttu, että lupaviranomainen on esitetyn selvityksen perusteella voinut riittävällä tarkkuudella arvioida, onko maa-aineshanke ristiriidassa maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 1, 2 ja 3 kohdassa säädettyjen lupaedellytysten kanssa. Lisäksi esitettyä kaivoselvitystä, pinta- ja pohjavesiselvitystä, selvitystä vesien johtamisesta sekä hakemukseen liitettyjä luonto-, melu-, tärinä- ja pölyselvityksiä on pidetty riittävinä.

Asiassa saadun selvityksen mukaan lupaviranomainen on ennen valituksenalaisen asian uudelleen käsittelemistä korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen taltionumero 795/2024 viitaten varannut luvanhakijoille tilaisuuden täydentää lupahakemusta liikennettä koskevan selvityksen sekä mahdollisesti toiminnan rajoittamisen osalta. Täydennyspyynnössä on lisäksi todettu muun ohessa, että täydennyksessä tulee antaa selvitys, jonka perusteella lupaviranomainen voi arvioida erilaisten rajoitusten merkitystä toiminnasta aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi. Täydennyspyynnössä on lisäksi lueteltu lupaviranomaisella käytettävissä olevat hakemusasiakirjat,

joista alueella voimassa olevaa kaavaa koskevat tiedot on todettu ajan kulumisen vuoksi vanhentuneiksi.

Hakemusta on täydennyspyynnön jälkeen luvanhakijoiden toimesta muutettu kuormauksen ja kuljetuksen osalta ilmoittamalla, että haetut toiminta-ajat ovat maanantaista torstaihin kello 6.30–20.00, perjantaisin kello 6.30–18.00 ja lauantaisin kello 7.00–16.00 satunnaisesti. Lisäksi on todettu, että koska alueella ei ole loma-asutusta, kesätaukoa ei voida hyväksyä. Heinäkuu ei ole toiminnan vilkkain aika, mutta tärkeä, ettei hankkeet pysähdy ja aiheuta kohtuutonta taloudellista vahinkoa. Asiakirjoihin liitetyn selvityksen mukaan luvanhakijat ovat sittemmin ilmoittaneet, että yöaikainen toiminta on poistettu ja lauantain työaikaa on lyhennetty. Haetut kuormauksen ja kuljetuksen toiminta-ajat ovat maanantaista perjantaihin kello 7.00–22.00 ja lauantaisin kello 7.00–16.00 satunnaisesti.

Hakemusta on lisäksi täydennetty luvanhakijoiden korkeimmalle hallinto-oikeudelle 13.2.2023 ja 11.12.2023 toimittamalla melumallinnuksella, otteilla strategisen yleiskaavan pääkartasta ja teemakartoista 2 ja 5, yleiskaavan kaavamääräyksillä sekä hakijoiden arviolla toiminnan yleiskaavan mukaisuudesta, luvanhakijoiden lausunnolla toimintaan liittyvän liikenteen meluvaikutuksista ja liikennöinnin rajoitusmahdollisuuksista, päivitetyllä yleisölle tarkoitettulla tiivistelmällä haetusta toiminnasta, Lierantien melumallinnuksella sekä hakemukseen liitetyn vuoden 2015 luontoselvityksen laatijan lausunnolla luontoselvityksen ajantasaisuudesta.

Valituksen mukaan luvan myöntämisen perusteena olevat selvitykset ovat korkeimman hallinto-oikeuden palautuspäätöksen jälkeen tehtyjen täydennysten jälkeen edelleen puutteelliset.

Ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentissa on säädetty hakemukseen liitettävästä lupaharkinnan kannalta tarpeellisesta selvityksestä ja ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:ssä lupahakemuksen sisällöstä. Maa-ainelain 5 §:ssä on säädetty ottamissuunnitelmasta ja maa-ainesten ottamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 ja 2 §:ssä maa-aineslupahakemuksen ja ottamissuunnitelman sisällöstä.

Hallinto-oikeus toteaa, että kun otetaan huomioon Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen numero 31/2023 perusteluissa selvityksen riittävydestä lausuttu, korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen taltionumero 795/2024 ratkaisuosassa todettu ja korkeimman hallinto-oikeuden asian palauttamista uudelleen käsiteltäväksi koskevat perustelut sekä edellä selostetut valituksenalaisessa asiassa tehdyt hakemuksen täydennykset ja mainitut säännökset, on hakemukseen liitetty selvitys lähtökohtaisesti ollut riittävä ympäristönsuojelulain ja maa-ainelain mukaisen lupaharkinnan tekemiseksi ja sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu naapuruussuhdelaisissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta eikä muuta estettä luvan myöntämiselle. Hallinto-oikeus lausuu jäljempänä perusteluissa yksityiskohtaisemmin luontoselvitystä sekä melu-, pöly- ja tärinäselvitystä koskevista valitusperusteista.

Alueen luonto- ja maisema-arvoihin liittyvät valitusperusteet

Edellä selostetun maa-aineslain 6 §:n mukaan lupa maa-ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen suunnitelma on esitetty, eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Sekä maa-aineslain että ympäristönsuojelulain mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulain ja sen nojalla säädetään. Lupaharkinnassa on siten varmistuttava siitä, ettei hakemus ole ristiriidassa luonnonsuojelulain nojalla suojeltujen luontoarvojen kanssa.

Valituksen mukaan louhinta-alueen luontoarvoja ei ole selvitetty asianmukaisesti ja hakemukseen liitetty luontoselvitys on vanhentunut. Maa-aineslupaa ei ole voitu myöskään myöntää, koska alueella on tehty havaintoja luontodirektiivin liitteen IV a lajeista ja koska louhosalue on arvioitu useissa virallisissa ja riippumattomissa arvioinneissa arvokkaaksi ja suojeltavaksi kohteeksi.

Tertunmetsän kiinteistölle on hanketta varten tehty luontoselvitys heinäkuussa 2015. Luontoselvityksestä laaditun raportin (Hollolan Tertunmetsän louhintahankkeen luontoselvitys 29.10.2015) mukaan alueelta on arvioitu luonnonsuojelulain, vesilain ja soveltaen metsälain suojelamat kohteet, muut arvokkaat elinympäristöt, uhanalaiset luontotyypit sekä uhanalaislajiston ja direktiivilajien esiintymiä. Lisäksi on tehty perhosselvitys, koska alueella kasvoi kirjojoverkkoperhosen ravintokasvia kangasmaitikkaa.

Hakemuksen ja luontoselvityksen mukaan alueen maapohja on karua ja kallioista kuivaa tai kuivahkoa kangasta. Hakemuksen mukaan kiinteistön puusto on hakattu vuonna 2014.

Luontoselvityksen mukaan suunniteltu ottoalue rajautuu pohjoisosastaan hakkuuseen. Alueen pohjoisosassa eli haetulla ottamisalueella kallioalueen puusto oli hyvin nuorta. Ottoalueen pohjoispuolella oli pieni koivua kasvava rämekuvio. Ottoalueella olevien jyrkänteiden päälle oli jätetty pienialaisesti vanhoja mäntyjä. Puusto oli jyrkänteiden tuntumasta hakattu ja hakkuu jatkui jyrkänteiltä lounaaseen ojitetulle turvekankaalle ja alueen eteläosan kallioalueelle sekä suunnitellun ottoalueen eteläreunaa pitkin sen itäpuolelle. Suunnitellun ottoalueen ja ojitetun Lahosuon välissä olevalla kallioalueella kasvoi mäntyvaltaista nuorta puustoa ja kenttäkerroksessa mustikkaa ja puolukkaa. Kallioalueen eteläpuolella kasvoi varttunutta kuusivaltaista kasvatusmetsää. Monin paikoin kasvoi kanervaa laajoina kasvustoina ja paikoin esiintyi ehyitä pienialaisia jäkälikköjä. Kangasmaitikkaa kasvoi kaikkialla suunnitellulla ottoalueella. Alueelta ei rajattu arvokkaiksi elinympäristöiksi luokiteltavia kohteita. Kirjojoverkkoperhoshavaintoja ei maastokäynnillä tehty.

Hakemuksen täydennyksen mukaan alueen luonnonolosuhteissa ei ole tapahtunut muutoksia, ja hakemukseen liitetyn vuoden 2015 luontoselvityksen laatijan luontoselvityksen ajantasaisuudesta 21.11.2024 antaman lausunnon mukaan selvitys on edelleen riittävän ajantasainen hankkeen luontovaikutusten arvioimiseksi. Hämeen ELY-keskus on hakemuksesta antamassaan

lausunnossa todennut yhtyvän arvioissa esitettyyn näkemykseen eikä ole nähnyt tarpeelliseksi päivittää luontoselvitystä maastokäynneillä.

Hallinto-oikeus katsoo, että kun otetaan huomioon hakemuksessa ja luontoselvityksessä esitetty kuvaus kyseisen kiinteistön ja sille suunnitellun ottoalueen luonnonolosuhteista sekä Hämeen ELY-keskuksen luonnonsuojelulain mukaisena valvontaviranomaisena antama näkemys luontoselvityksen päivitstarpeesta, luontoselvitys on voitu sen iästä ja perustumisesta ainoastaan yhteen maastokäyntiin huolimatta ottaa lupaharkinnan perustaksi selvityksenä suunnitellun ottoalueen luonnonarvoista. Luontoselvityksen perusteella on siten edelleen ollut arvioitavissa, ettei haetulla ottoalueella ole luonnonsuojelulain tai metsälain nojalla suojeltuja luontotyyppisiä eikä suojeltavien lajien esiintymiä.

Hallinto-oikeus toteaa, että valituksessa mainitut ilves, saukko ja kirjoverkkoperhonen sekä valituksenalaisen päätöksen tekohetkellä susi ovat luontodirektiivin liitteessä IV a mainittuja eläinlajeja, joiden yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskee luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentissa säädetty hävittämis- ja heikentämiskielto. Suden, ilveksen ja saukon elinpiirit ovat laajoja eikä pelkkä havainto kyseisen lajin yksilöstä osoita luonnonsuojelulaissa tarkoitettua lisääntymis- ja levähdyspaikkaa. Myöskään pelkkä havainto kirjoverkkoperhosesta tai sille soveltuvan ravintokasvin esiintymästä ei osoita kyseisen lajin yksilön lisääntymis- tai levähdyspaikkaa. Kun edellä todetun lisäksi otetaan huomioon hakemukseen liitetty luontoselvitys ja siihen kirjatut havainnot alueen luonnonolosuhteista, valituksessa kuvattujen lajihavaintojen yleispiirteisyys sekä se, että luontodirektiivin liitteen IV a lajien yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikan hävittämis- ja heikentämiskielto on suoraan luonnonsuojelulain nojalla voimassa, mistä syystä luvanhakijoiden on huomioitava lisääntymis- ja levähdyspaikoista säädetty toiminnassaan valituksenalaisesta päätöksestä riippumatta, ei haettu ottamistoiminta valituksessa esiin tuotujen lajihavaintojen perusteella ole ristiriidassa maa-aineslain tai ympäristönsuojelulain luvan myöntämiselle asetettujen rajoitusten kanssa.

Saadun selvityksen mukaan haettu louhinta-alue sijoittuu Kalliojärven kallioalueelle, joka on luokiteltu kallioalueiden luonto- ja maisema-arvojen inventoinnissa arvoluokkaan 5, kohtalaisen arvokas kallioalue (Hämeen läänin luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet osa 1, Suomen ympäristökeskus 1996). Kalliojärven alueella, noin 300 metriä suunnitellusta ottamisalueesta pohjoiseen, sijaitsee Kalliojärvi-niminen lampi, joka on arvioitu luonnontilaiseksi ja paikallisesti arvokkaaksi pienvedeksi (Kalataloudellisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaat pienvedet Etelä-Hämeessä, Uudenmaan ympäristökeskus 1996). Kalliojärven ympäristö on lisäksi valituksessa kuvatuksi inventoitu Hämeen ympäristökeskuksen Päijät-Hämeen monimuotoisuuden tilan seurantaohjelmassa.

Hallinto-oikeus toteaa, että kallioalueiden inventointiraportilla ei ole sitovaa oikeudellista merkitystä harkittaessa maa-ainesten ottamista koskevan luvan myöntämisedellytysten täyttymistä. Inventointi voidaan kuitenkin saatuna selvityksenä ottaa huomioon, kun arvioidaan, aiheuttaako haettu kallion

louhinta kauniin maisemakuvan, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista. Edellä todetut muutkin kallioalueella tehdyt selvitykset voidaan saatuna selvityksenä ottaa lupaharkinnassa huomioon.

Kalliojärven kallioaluetta koskevan kohdekuvauksen mukaan kallioalueen pinta-ala on 187 hehtaaria. Saadun selvityksen ja karttatarkastelun mukaan noin 3,6 hehtaarin ottoalue sijoittuu inventoidun kallioalueen eteläosaan. Inventoidun kallioalueen lakialueet ja kohdekuvauksessa mainitut massiiviset kalliojyrkänteet kallioalueen pohjoisosassa sijaitsevat suunnitellun ottoalueen ulkopuolella. Myös luonnontilainen Kalliojärvi-lampi sijaitsee kallioalueen pohjoisosassa haetun ottoalueen ulkopuolella. Hämeen ELY-keskus on hakemuksesta lupaviranomaiselle antamassaan lausunnossa arvioinut, etteivät haettu kallion louhinta tai toiminta-alueen vesien johtaminen aiheuta muutoksia Kalliojärven vesitalouteen eikä toiminta vaaranna lammen luonnontilaa.

Saadun selvityksen perusteella hallinto-oikeus katsoo, ettei haettu kalliokiviaineksen ottaminen sen sijoituessa puheena olevan kallioalueen reuna-alueelle alueen eteläosassa aiheuta kauniin maisemakuvan turmeltumista eikä luonnon merkittävien kauneusarvojen tuhoutumista. Kun lisäksi otetaan huomioon haetun louhinta-alueen etäisyys luonnontilaisesta Kalliojärvi-lammesta ja Hämeen ELY-keskuksen arvio louhinnan vaikutuksista lammen vesitalouteen sekä edellä haetun ottoalueen selvitetystä luonnonarvoista todettu, ei haettu kalliokiviaineksen ottaminen aiheuta myöskään erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista. Haetulla louhinta-alueella tai sen vaikutusalueella ei edellä todetun perusteella ole sellaisia erityisiä luonnonolosuhteita, joiden huonontumista louhinnan ja murskauksen päästöt voisivat aiheuttaa tai jotka jäisivät louhittavan kallion alueelle.

Melusta, pölystä ja tärinästä aiheutuva kohtuuton rasisitus

Hallinto-oikeuden tekemän karttatarkastelun perusteella kaksi lähintä asuinrakennusta sijaitsee noin 500 metrin etäisyydellä ottoalueelta. Ottamissuunnitelman mukaan ottoalue ei ulotu toimintakiinteistön kiinteistörajaan ja lupamääräyksen 5 mukaan naapuritiloihin tulee jättää vähintään 30 metrin suojaetäisyys. Haettu kalliolouhos sijaitsee näin ollen kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (800/2010, *MURAUUS-asetus*) 3 §:n 2 momentissa edellytetyllä tavalla vähintään 300 metrin etäisyydellä asumiseen käytettävästä rakennuksesta tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta oleskeluun tarkoitettusta piha-alueesta.

MURAUUS-asetuksen 4 §:ssä on säädetty ilmaan joutuvien päästöjen ja niiden leviämisen rajoittamisesta, 6 §:ssä meluntorjunnasta ja 8 §:ssä melua aiheuttavien työvaiheiden aikarajoista. Jos kivenmurskaamo sijoitetaan alle 500 metrin etäisyydelle asumiseen käytettävästä rakennuksesta tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta oleskeluun tarkoitettusta piha-alueesta, pölyn joutumista ympäristöön sekä melua on ehkäistävä mainitun asetuksen

4 §:n 3 momentissa ja 6 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla, ja jos toiminnan etäisyys melulle alttiisiin kohteisiin on alle 500 metriä, on melua aiheuttavia työvaiheita rajattava ajallisesti 8 §:n 1 ja 2 momentissa säädytyllä tavalla.

Hakemuksen mukaan äänen leviämistä estetään kalliioseinämän sekä varasto- ja pintamaakasojen avulla sijoittamalla melulähteet, kuten murskauslaitteisto, mahdollisuuksien mukaan alimmalle kohdalle ja lähelle meluesteitä. Hallinto-oikeuden tekemän karttatarkastelun perusteella on mahdollista, että murskauslaitteisto sijaitsee alle 500 metrin etäisyydellä asumiseen käytettävän rakennuksen välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta oleskeluun tarkoitettu piha-alueesta louhinnan tapahtuessa ottoalueen itäpuolella. Hakemuksen mukaan käytössä on koteloitu nykytekniikka, minkä lisäksi lupamääräyksessä 5 on edellytetty, että myös murskauksen osalta tulee varmistaa, että MURAUS-asetuksessa annetut suojaetäisyydet häiriintyviin kohteisiin täyttyvät. Myös lupamääräyksessä 7 määrätty toiminta-ajat perustuvat MURAUS-asetuksen 8 §:än. Hallinto-oikeus katsoo siten, että MURAUS-asetuksessa säädetyt etäisyyksiä lähimpiin häiriintyviin kohteisiin ja tarvittavia haitallisten vaikutusten rajoittamistoimia on valituksenalaisessa päätöksessä tarkasteltu MURAUS-asetuksessa vaaditulla tavalla.

Asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan toiminnan meluvaikutuksia on selvitetty kolmella eri mallinnuksella. Varsinaisen kalliokiviainesten ottamis- ja murskaustoiminnan aiheuttamia vaikutuksia on selvitetty 16.12.2019 päivätyllä melumallinnuksella. Mallinnuskarttojen perusteella naapurustolle eniten melua aiheuttavat toiminnan vaiheet ovat vaiheet 5 ja 6, joiden aikana toiminta aiheuttaa enimmillään 44 dB ($L_{Aeq, 7-22}$) melutason risteysalueen kiinteistöjen pihapiireissä, kun laskennassa ei ole otettu huomioon suunniteltua meluvallia. Toiminnasta aiheutuvan liikenteen meluvaikutuksia on selvitetty tarkemmin 11.12.2023 päivätyllä Lierantien ja suunnitelma-alueelle johtavan metsäautotien risteysalueen melumallinnuksella sekä 14.12.2024 päivätyllä melumallinnuksella, jossa on selvitetty kalliokiviainesten ottamistoimintaan liittyvän liikenteen aiheuttaman melun leviämistä eri liikennemäärillä Lierantiellä ja sen ympäristössä.

Hallinto-oikeus toteaa, ettei hakemuksesta ja sen täydennyksistä edelleenkään tarkasti selviä, missä häiriintyvissä kohteissa mikäkin eri louhintavaiheen melutaso toteutuu, eikä myöskään louhinnan ja kuljetusten yhteisiä melualueita ole esitetty. Kun kuitenkin otetaan huomioon vuonna 2019 meluselvityksessä mallinnettu porauksen, rikotuksen ja murskauksen yhteinen melutaso ($L_{Aeq, 7-22}$), joka on Lierantien ja metsäautotien risteyksessä sijaitsevien asuinkiinteistöjen piha-alueilla suurimmillaan 44 dB ja vuonna 2024 mallinnettu mahdollinen samanaikainen hakemuksen ja valituksenalaisen päätöksen mukaisesta kuljetusten enimmäismäärästä (50 käyntiä/vuorokausi) aiheutuva melu (43 ja 42 dB), hallinto-oikeus katsoo, että toiminnan ja siihen välittömästi liittyvän liikenteen yhteismelutaso jää alle 50 dB ($L_{Aeq, 7-22}$). Hakemuksen mukaisesta toiminnasta ei siten ennalta arvioiden aiheudu MURAUS-asetuksen 7 §:ssä viitatus päiväraja-arvon 55 dB ($L_{Aeq, 7-22}$) ylittymistä lähimmissä häiriintyvissä kohteissa metsäautotien ja Lierantien risteyksessä.

Lierantietä koskevan melumallinnuksen perusteella Lierantien liikenteestä voi aiheutua tien varressa sijaitsevilla asuinpihoilla paikoin yli 50 dB ($L_{Aeq, 7-22}$) melutasoja. Kun Lierantien liikenteen ei voida kuitenkaan arvioida koostuvan pääosin louhoksen toimintaan liittyvistä kuljetuksista myös valituksenalaisella päätöksellä annetut liikenteen määrää rajoittavat määräykset huomioon ottaen, hallinto-oikeus katsoo, että Lierantien liikenteen määrän lisääntyminen ja siitä aiheutuva lisääntyvä häiriö Lierantien varrella sijaitseville asuinkiinteistöille kuuluu yleisen sietämisvelvollisuuden piiriin siitäkkin huolimatta, että Lierantie on yksityistie. Tätä tukee erityisesti 11.12.2023 laadittu liikennemelun leviämistä kuvaava karttaesitys (50 käyntiä/työpäivä), josta käy ilmi, että risteysalueen eteläpuoleinen asuinrakennus sijaitsee suurimmaksi osaksi Lierantien meluvyöhykkeellä 45–50 dB ($L_{Aeq, 7-22}$), mutta metsäautotien liikenteestä aiheutuva melutaso on kyseisen talon kohdalla noin 42 dB ($L_{Aeq, 7-22}$). Näin ollen kyseisen talon asuinpihan melutaso on pääosin risteysalueelta Lierantietä pitkin etelään suuntautuvan liikenteen määräämä. Louhosalueen liikenne puolestaan suuntautuu risteysalueelta Lierantietä pohjoiseen. Samasta karttaesityksestä ilmenee, että myös pohjoisemman talon piha-alueen melutasosta merkittävä osa aiheutuu Lierantien liikenteestä, joka siis ei ole pelkästään louhoksen liikennettä.

Lierantien ja metsäautotien risteysalueella sijaitsevat kaksi asuinkiinteistöä rajautuvat itäosiltaan Lierantiehen. Hakemuksen mukaan louhosliikenne suuntautuu risteysalueelta pohjoiseen kohti Helsigintietä. Haetulle louhosalueelle johtava metsäautotie kulkee itä-länsisuunnassa pohjoisemman kiinteistön eteläreunalla noin 73 metrin matkan. Kiinteistöjen asuinrakennukset sijaitsevat noin 60 ja 80 metrin etäisyyksillä metsäautotiestä. Hallinto-oikeus on saadun selvityksen ja tekemänsä karttatarkastelun perusteella arvioinut, että kyseisten asuinkiinteistöjen pääasialliseen oleskeluun käytettävät hoidetut piha-alueet ulottuvat asuinrakennuksista metsäautotien suuntaan noin 20–30 metrin matkan. Näin ollen metsäautotien ja asuinrakennusten väliin jäävää aluetta ei voida valituksessa esitetysti kokonaisuudessaan pitää piha-alueena arvioitaessa louhostoiminnasta ja toimintaan välittömästi liittyvästä liikenteestä aiheutuvaa kohtuutonta räsitystä kyseisille risteysalueen asuinkiinteistöille.

Hallinto-oikeus katsoo saadun meluselvityksen perusteella, ettei risteysalueella sijaitseville asuinkiinteistöille aiheudu raskaiden ajoneuvojen ajotavasta johtuvia merkityksellisiä, melumallinnuksen tuloksista poikkeavia meluvaikutuksia. Louhosliikenteen melu voidaan tästä huolimatta kokea risteysalueella häiritsevänä raskaan ajoneuvon jarrutuksista ja kiihdytyksistä johtuvien moottoriäänien ja ajoneuvon käyntiäänien muutosten vuoksi. Kun kuitenkin otetaan huomioon hakemuksessa toiminnan jaksottaisuudesta esitetty ja lupamääräyksessä 7 asetetut louhostoimintaa ja louhosliikennettä koskevat, MURAUUS-asetuksen 8 §:ssä annettuja aikarajoja osin tiukemmat rajoitukset sekä se, että mallinnusten perusteella louhostoiminnan ja siihen välittömästi liittyvän liikenteen yhteismelutaso jää luvassa sallitulla enimmäisliikennemäärällä alle 50 dB:n, ei toiminnasta ja siihen välittömästi liittyvästä louhosliikenteestä ennalta arvioiden aiheutuva räsitys risteysalueen asuinkiinteistöille kohtuutonta melurasitusta.

Hakemuksessa ja valituksessa esitetysti louhostoiminnasta ja siihen liittyvästä liikenteestä syntyy pölypäästöjä. Hakemuksessa kuvatun mukaan pölyämistä estetään varastokasojen sijoittelulla sekä tarvittaessa kastelemalla ja käyttämällä kotelointia. Hakemuksessa on esitetty, että kivipölyn partikkelikoko on suhteellisen suurta, mistä syystä kivipöly ei leviä kauas pölylähteestä. Louhintatyössä suurin yksittäinen pölyn aiheuttaja on räjäytystyö, johon liittyvä pölyäminen on hetkellistä. Hakemuksen mukaan ottoalueen liikennealuetta ja yhdystietä kastellaan pölyämisen estämiseksi ja niitä kunnostetaan vähän pölyävillä murskemateriaaleilla. Hallinto-oikeuden tekemän karttatarkastelun ja lupaviranomaisen hallinto-oikeudelle antaman lausunnon mukaan hakemusalueen ja sen itäpuolella sijaitsevien lähimpien asuinkiinteistöjen väliin jää kalliokohoumia, jotka vähentävät toiminnan melu- ja pölyhaittoja. Edellä sanotun perusteella hallinto-oikeus katsoo, että hakemuksessa esitetty pölyselvitys on ollut riittävä ja valituksenalaisessa päätöksessä on määrätty riittävällä tavalla pölypäästöjen ehkäisemisestä.

Hallinto-oikeus toteaa, että tien mahdollinen epätasaisuus voi erityisesti kelirikkoaikana lisätä raskaista ajoneuvoista tien varrella sijaitsevilla asuinrakennuksissa viihtyisyyshaitaksi katsottavaa tärinää. Asiassa saadun selvityksen mukaan maaperä on tavanomaista karkeaa kitkamaata, joten se ei ole erityisen tärinäherkkää. Hallinto-oikeus katsoo, että liikennöinnistä aiheutuvat tärinävaikutukset eivät ennalta arvioiden muodostu merkityksellisiksi, eikä niistä ole ollut tarpeen erikseen määrätä valituksenalaisessa päätöksessä. Lupamääräyksessä 18 on muun ohella edellytetty tärinävaikutusten huomioimista louhinaräjäytysten suunnittelussa. Lupamääräyksessä 19 on edellytetty lähimpien rakennusten katselmointia ennen toiminnan aloittamista sekä laatimaan riskiarvio räjäytyksistä aiheutuvan tärinän vaikutuksista. Hallinto-oikeus katsoo, että valituksenalaisessa päätöksessä on määrätty riittävällä tavalla toiminnan tärinävaikutuksista ja niiden seurannasta.

Hallinto-oikeus toteaa, että valituksessa louhosliikenteen liikennejärjestelyistä tien mutkaisuuden tai liittymän kapeuden osalta sekä metsäautotietä koskevasta rasitteen ja sen käytön muuttumisesta alkuperäisestä tarkoituksesta todettu ei kuulu kysymyksessä olevan asian lupaharkintaan ja luvan myöntämisedellytyksiin.

Johtopäätökset

Edellä esitetyn perusteella ja kun otetaan huomioon toiminnan laatu, laajuus, sijainti, paikalliset olosuhteet, etäisyys lähimpiin häiriintyviin kohteisiin, ympäristövaikutukset sekä päätöksessä annetut lupamääräykset, hallinto-oikeus katsoo, että suunnitellusta toiminnasta ei aiheudu sitä hakemuksen ja lupamääräysten mukaisesti harjoitettaessa ympäristönsuojelulain 49 §:n 1–5 kohdissa ja maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiellettyä seurausta. Toiminnan hakemuksen mukaiselle sijoittamiselle ei ole ympäristönsuojelulain 11 §:ssä ja maa-aineslain 3 §:n 4 momentissa tarkoitettua estettä. Luvan myöntäminen ei ole ollut vastoin luonnonsuojelulakia eikä vastoin ympäristönsuojelulain 48 §:n 3 momentissa

ja maa-aineslain 1 §:n 2 momentissa säädettyä. Näin ollen ympäristönsuojelulain 48 ja 49 §:ien ja maa-aineslain 6 §:n mukaiset luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Päätöstä ei ole syytä valituksessa esitettyjen seikkojen perusteella kumota.

3. Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Saman pykälän 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Asian laatu huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että Arto Laitinen, Riitta Laitinen ja [REDACTED] asiakumppaneineen joutuvat pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Hollolan kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Velvollisuus ilmoittaa päätöksestä

[REDACTED] on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista yhteisen kirjelmän allekirjoittaneille.

Ilmoitusvelvollinen on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 94 §, hallintolaki 56 § 2 mom ja 68 §).

Muutoksenhaku

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 106 §:n mukaan tähän päätökseen ei saa valituksen 1 osalta hakea muutosta valittamalla.

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valituksen 2 osalta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **29.6.2026**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (04.26).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Janne Marttila ja Jaana Nyman, luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Petri Hiltunen ja tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Anni Hälikkä. Asian on esitellyt Anni Hälikkä.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu

[REDACTED], oikeudenkäyntimaksu 310 euroa

(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)

[REDACTED] asiakumppaneineen, oikeudenkäyntimaksu 310 euroa

(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)

Jäljennös maksutta

Arto Laitinen ja Riitta Laitinen

Hollolan kunnan valvontajaosto

Hollolan kunnan terveydensuojeluviranomainen

Hollolan kunnan kehitys- ja kaavoituspalvelut

Hollolan kunnanhallitus

Orimattilan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Lupa- ja valvontavirasto/lupaviranomainen

Lupa- ja valvontavirasto/valvontaviranomainen

Lupa- ja valvontavirasto/yleisen edun valvontayksikkö

Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus/liikenne

Päijät-Hämeen liitto

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
 Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
 Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
 Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi, postiosoite ja muut yhteystiedot mukaan lukien sähköinen tai muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - soveltuvalla tavalla valittajan henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos valituksen toimittaa sähköisenä asiakirjana, sen on saavuttava korkeimmalle hallinto-oikeudelle valitusajan viimeisen päivän aikana. Muulla tavoin toimitetun valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>